

ra (cf. DECAt I, 490b15-491b7).

SORPE, que estudiarem junt amb SURP, SORRE, SURRI, SORNAS, SO i SORIANA

1) SORPE, poble de l'alt Pallars, més alt i uns 3 k. més a l'O. d'Esterrí d'Àneu, en el camí del Port de la Bonaigua.

PRON.: *sórpe*, a Esterrí (Casac. 1920); a Alós, 10 1932 (Ll. b, 93), i en les enqs. de 1962 a la vall, entre elles a Sorpe (xxxvii, 85-91) (*sórpe* només a un fill de Sort, 1931).

MENCIONS ANT. 1281: *Sorb* (CCandi, *Mi. Hi. Ca.* II, 52, 54, 55); 1300: «En Bon-Home de *Sorp*» 15 (bis), en un doc. reial escrit a Lleida, que més avall porta «*Sorp*, en R. de Canal --- *Sorp*, R. de Canal» (Reglà, *Lucha por Aran*, S. XIV, p. 29); 1342: *Sorpe* (Valls Tab., *Priv. Àneu*, 214); 1387: *Sorpe* (id. id., 184); 1408: *Sorpe* (*Priv. V. d'Àneu*, RFE IV, 27n.); 20 1424: *Sorpe* (id. RFE IV, 33).

Sembla haver-hi hagut un HOMÒNIM (1 b) una dotzena de k. més al SE.: la Creu de *Sorpa*, en el trifini entre Tírvia, Araós i Burg (així en la còpia del *Spill* de Castellbò, a. 1518), còpia feta 60 anys des- 25 prés per un barceloní, que sovint canvia -e en -a.

Sembla que no figura a l'Acta C. SdUrg. de 839, on figuren diversos pobles de la vall, des de Santa Maria d'Àneu (ed. PPujol, 275), *Berrós*, *Jou*, i llavors, seguit de *Son*, *Isil*, *Alós*, *Esterrí*, hi ha un *Assor* (*As-* 30 *sorr* a la còpia del S. XII).

Aquest *Assor(r)* PPujol, n.º 278, voldria identificar-lo amb *Sorre*: però no pot ser *Sorre* de la Vall d'Assua, que és un de tants llogarets d'aquesta vall, uns 25 k. més al Sud, i a l'Acta de 839 no hi ha res de 35 la vall d'Assua: sí que podria ser *Rosse/Arrosse*, com he admès a l'article ARRES (n. 5) del vol. II, antic poblet desaparegut a la vall d'Àneu, que no era gaire lluny de *Sorpe*. Per a això caldria una metàtesi de tipus força violent. O seria tanmateix *Sorpe* sense l'a- 40 fegiment de -pe, que tenia caràcter sufíxal? Car al llarg de tot aquest article anirem veient parelles de noms amb -pe (o -p) i de noms sense: *Sorpe/Sorre*, *Surri/Surp* etc. (sobre *Rosse*, veg. *Sendrosa* a l'art. *Son*).

2) SORRE, llogaret de la vall d'Assua, agre. al te. d'Altron, uns 7 k. NNO. de Sort.

PRON.: *sófe* a Sort (Casac. 1920), vaig fer-hi enq. el 1963 (xxxvi, 127-9), on encapçalava *Sorri*; i si bé ho recordo, allí i en els altres pobles de la vall, jo oïa 50 *sófi*.

MENC. ANT. 1248: *Saore* (bis) (BABL VII, 184-5). Però com que hi ha *So-* constant a totes les altres mencions antigues i modernes, i les de tots els NLL d'aquest grup toponomàstic, podem admetre que 55 aquest *ao* resulta d'una ultracorrecció segons el model del més conegut *Sort* (que antigament era *Saort*); 1359: *Sorre* (CoDoACA XII, 78); 1556: *Sorre*, doc. 16 de la col·le. de Joan Lluís a Rialb; 1645: *Sorre* en el *Capbreu* de Rialb (fº 40v).

HOMÒNIM. En el terme d'Estamariu (Urgellet), més de 40 k. més a l'Est, i amb rius i serres entremig: 924: «ad domum Sti. Saturnini qui est fundatus super flumen Balira, in terr. Urg., in lo. ubi dicitur 5 *Sorre* --- ipsa Moxela --- Prixana» (*Cart. de Sant Sereni de Tavèrnoles*, 36.21); 1518: cortals de *Sorre* (cit. junt amb Estamariu (*Spill* de Castellbò, 97v).

3) SURP, altre poblet d'aquella vall, amb mun., uns 3 k. a l'E. de *Sorre*, i per sota d'aquest.

PRON.: *súrpe* (Casac. 1920); i en les enqs. de 1963 en els pobles de la vall.

MENC. ANT. 1100-1109: «Ego Ellosa, comitissa Paliarensis, dono --- Ste. Marie Gerrensis --- vineam q. est in *Surb* --- Sto. P. de Burgali --- Escaló ---» (col·le. Moreau XLIV, 109, tret del recull de Caresmar); 1163: «Gerrensi mon. --- *Envesin* --- *Casoal* --- in *Saorth*, in *Surb*, in *Sescàs*, in *Caresgue* ---» butlla papal p. p. SerranoS. (NHRbg., 109; i Kehr, *Papsturk.* 399); 1359: *Surp* (CoDoACA XII, 76); 1375: id. (veg., s. v. *Casovall*); 1518: *Surp* (*Spill* de Cbò., fº 10v); 1541: *Surp*, doc. 8 de la col·le. Joan Lluís.

Probablement nom traslladat del d'aquest població: *Borda del Surp* o *de Surp*, te. Berrós (xxxvii, 67.18). IGC '51 × '35.

4) SURRI, llogaret de la vall de Cardós, agre. a Ribera: és pujant des de Ribera cap a Anàs i Estaon.

PRON.: *súri*, oït a Alcoletge, 1931, a Farrera, Estaon, Tavascan i Esterrí de Cardós, 1933-34 (BDC XXIII).

MENC. ANT. 777: *Surris* (Col·le. Moreau I, 11-12); 849: Ste. Columbe de *Surris*, en una interpolació del Cartoral de Gerri (Abadal, *P. i R.*, n.º 41); 1120: *Surri* (Valls Tab., *Priv. Àneu*, 289); 1281: *Surri* (CCandi, *Mi. Hi. Ca.* II, 52).

HOMÒNIMS. 4 b) *Surri*, a la vall de Benasc, te. Saünc (Castan, *Rev. de Aragón* 1902, 358). 4 c) Cap als Aspres del Ross.: *Cal Surris*, cortical aterrat, te. *Cai-xàs* (xxvii, 56.15, 72.22; '14 × '73): el «Còrrec de Madama *Surris*» baixa cap a Tuir de la banda de Sta. Coloma (xxvii, 78.12).

ETIM. Els noms de tot aquest article (1, 2, 3, 4) 45 formen un grup evident, i indubtablement inseparable, des del punt de vista etimològic, com ho són també geogràficament; dins el qual l'element sufíxal -PE (en part apocopat -p), alternativament apareix —en (1) i (3)— o manca: al (2) i al (4). És natural reconèixer en el sub-grup format per (1)-(3) la postposició basco-ibèrica significativament 'sota de', que pròpiament era -BE (cf. ANABIS, KANÍKLABE > *Àneu*, *Canillo*: veg. els arts.; però sovint apareix canviada en -PE (veg. els articles *Llesp*, *Cosp*, *Béixec* etc.). Notem que d'acord amb el sign. d'aqueixa postposició hi ha els fets geogràfics: en particular el (3) es troba davall del (2), i ja hem notat que *Surp* és sota de *Sorre*.

Ara bé, hi ha la causa més coneguda de la variant -pe: quan anava precedida d'una sibilant: *Llesp*, *Cosp*, 60 *Aspe* etc. però també es donava en altres casos (*Béxa-*